

Cyngor Tref **NEFYN** Town Council

ADRODDIAD BLYNYDDOL 2022-2023

Croeso

Pleser yw cyflwyno adroddiad blynyddol cyntaf Cyngor Tref Nefyn sy'n cofnodi'r gwaith a gyflawnwyd yn ystod y flwyddyn ariannol ddiwethaf 2022–2023. Bwriad yr adroddiad yw rhoi crynodeb o waith y Cyngor yn ystod y flwyddyn.

- 1. Nefyn, Morfa Nefyn ac Edern – Ychydig o hanes y dair ward**
- 2. Y Cynghorwyr**
- 3. Staff**
- 4. Cyfarfodydd**
- 5. Safle We**
- 6. Aelodaeth Allanol**
- 7. Atebolrwydd**
- 8. Cyfrifoldebau'r Cyngor**
- 9. Cyllid**
- 10. Gwaith y Cyngor**

1. Nefyn, Morfa Nefyn ac Edern – Ychydig o hanes y dair ward

Mae tair Ward yn cynrychioli'r Cyngor sef Ward Nefyn, Ward Morfa Nefyn a Ward Edern.

Nefyn

Mae Nefyn ar arfordir gogledd orllewin Penrhyn Llŷn ar dref agosaf yw Pwllheli ar hyd yr A497.

Mae'r enw 'Nefyn' yn tarddu o'r enw Gwyddeleg 'Cnaimhin', ystyr yr enw yw 'sant bychan' neu 'sanctaid'. Daw'r cyfeiriad cynharaf am Nefyn o ddogfennau cofiant 'Historia Gruffudd ap Cenan', môr leidr o dras Wyddelig, Llychlynnaidd a Chymreig a oedd yn dad i Owain Gwynedd ac yn daid i Lywelyn Fawr. Wedi ymgyrchu am gyfnod hir i reoli Gwynedd, llwyddodd gyda brenin Ynys Manaw-Godred i lanio ei gwch yn harbwr Porth Nefyn, ymosod a chipio'r castell Normanaidd yn Nefyn. Mae'n debyg fod hyn yn rhan o wrthryfel mawr y Cymru yn 1094.

Mae cofnod hefyd o Gerallt Gymro yn aros yn Nefyn ar noswyl Sul y Blodau yn Ebrill 1188, tra ar ei gyrch trwy Gymru'n codi ymwybyddiaeth o'r croesgadau.

Erbyn y drydedd ganrif ar ddeg, roedd Nefyn yn dref fasanachol lwyddiannus, mae son am Edward y 1^{af} yn cynnal ymryson yng Nghae Iorwerth yn 1284 i ddatlu ei fuddugoliaeth dros y Cymru, ac erbyn 1355 daeth yn fwrdeistref rydd ac yn ganolfan fasnachol lwyddiannus.

Ar hyd y canrifoedd mae'r môr wedi chwarae rhan bwysig iawn yn hanes Nefyn a'i phobl. Mae traeth tywodlyd eang yn Nefyn ac adeiladwyd llongau yma hefyd fel ym Mhorthdinllaen- 120 o longau yn Nefyn rhwng 1760 ac 1880. Roedd pysgota'n ffordd o fyw, ac yn aml byddai pysgota a ffermio ar y cyd yn gynhafiaeth i amryw. Y pysgodyn a gysylltir a Nefyn bob amser yw'r penwaig. Pysgodyn olewog yw hwn a fyddai'n cael ei halltu ei biclo neu ei fygu. Byddai arfordir Gogledd Llŷn o Nefyn i Ynys Enlli yn lle da ofnadwy i ddal penwaig a daeth Nefyn yn brif fan bysgota penwaig yng Ngogledd Cymru. Mae'n debyg fod tŵr Nefyn wedi ei godi yn sgil y bysgodfa benwaig pan oedd yn ei hanterth yn gynnar yn bedwaredd ganrif ar bymtheg.

Un o brif atyniadau Nefyn yw'r Amgueddfa Forwrol sydd wedi ei lleoli yn yr hen Eglwys Santes Fair a fu'n eglwys y plwyf hyd at 1912. Mae hanes cyfoethog y diwydiant llongau a physgota yn yr amgueddfa hon yn ogystal a hanes y chwarieli yn y mynyddoedd sy'n codi ar yr ochr ddwyreiniol i'r pentref.

Yn Stryd y Llan mae Amgueddfa Forwrol Llŷn, ac ar droad y ddeunawfed ganrif a'r bedwaredd ganrif ar bymtheg roedd y rhan fwyaf o adeiladau Nefyn wedi eu lleoli yn ardal y Groes, Stryd y Ffynnon, Stryd y Plas a'r Stryd Fawr. Y diwydiant twristaidd yn yr ugeinfed ganrif sydd wedi hybu datblygiad ardal Ffordd Dewi Sant a Rhodfa'r Mor- dechreuodd y datblygaid hwn gyda chodi Eglwys Dewi Sant 1903 ac yna Gwesty Nanhoron yn 1914. Ar y ffordd yma hefyd mae Ysgol Nefyn ac yn berthnasol iawn, 'Angor Gadarn i Hwyllo'r Don' yw arwyddair yr ysgol, a'r tri phenwaig yw'r arwyddlun.

Yn ymyl yr ysgol mae canolfan newydd sbon sydd yn cynnig bob math o weithgareddau a digwyddiadau yn ddyddiol. Dros y ffordd yn Rhodfa'r Mor mae llyfrgell y pentref sydd hefyd mewn adeilad newydd.

Mae Nefyn fel Morfa yn bentref sy'n prysuro o gyfnod y Pasg tan ddiwedd Medi ac mae amrywiaeth o lefydd aros o gwmpas y pentref.

Y B4417 yw'r ffordd fawr sydd yn cysylltu'r tri phentref. Ond os bydd amser gennyh, y ffordd orau o ddigon i fynd o Nefyn, i Morfa ac yna ymlaen i Edern ydi ar hyd y llwybr arfordirol sydd yn mynd ar hyd copa'r gelltydd uwchben y môr. Dyma adnodd gwerthfawr sy'n cysylltu nifer o safleoedd sydd o ddiddordeb mawr yn hanesyddol, diwylliannol ac amgylcheddol o gwmpas arfordir Pen Llŷn. Troediodd y Pererinion ran helaeth o'r llwybrau hyn ar eu teithiau i Ynys Enlli, cyfle perffaith i gadw'n heini tra'n mwynhau'r golygfeydd bendigedig.

Morfa Nefyn

Pentref ar arfordir ogleddol Penrhyn Llyn ydi Morfa Nefyn. Wrth deithio ar hyd y B4417, mae Morfa filltir i'r gorllewin o bentref hynafol Nefyn. Y dref agosaf ydi Pwllheli sydd 7 milltir i'r de ar hyd yr A479. Er fod ambell i fwthyn yn Morfa yn dyddio yn ôl i ganol y ddeunawfed ganrif, ac olion patrymau gerddi o'r oesoedd canol ar y caeau yn Nefyn a Morfa, o 1806 ymlaen y tyfodd Morfa i fod yn bentref, gyda dyfodiad y ffordd dyrpeg newydd a a'i ar draws Llŷn, o'r Traeth Mawr i Borthdinllaen.

Calon y pentref yw Ysgol Morfa Nefyn, ysgol fabanod lle mae 33 o blant yn ei mynychu. Mae Canolfan yng nghanol y pentref sydd yn leoliad i nifer o gymdeithasau a digwyddiadau. Bydd capel Moreia yn cynnal cyfarfodydd yn wythnosol ac mae cyfarfodydd tymhorol yn Eglwys Santes Fair o dan ofal Cyfeillion yr Eglwys.

Wrth ddod i lawr Lôn Bridin i'r traeth o'r pentref, mae Bae Morfa Nefyn rhwng Penrhyn Porthdinllaen a Phenrhyn Nefyn, yn filltir a chwarter ar ei draws ac mae yma 100 acer o fôr sydd a'i ddyfnder ar gyfartaledd yn 30^{ain} troedfedd. Mae'r bae cilgant godidog hwn wedi ei amgylchynnu gan elltydd uchel sy'n codi rhwng 80 a 100 troedfedd. I'r dwyrain o'r bae gwelir mynyddoedd Yr Efil, a chopau Eryri y tu hwnt iddynt. Ar ochr orllewinol y bae mae hen dreflan bysgota Porthdinllaen sydd a thoreth o hanes morwrol yn perthyn iddi, ac yma y saif tafarn Tŷ Coch. Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol sydd berchen y traeth a'r adeiladau sydd yno ers 1994. Defnyddiwyd yr harbwr ar gyfer masnachu am ganrifoedd, a hynny yn ei anterth yn y bedwredd ganrif ar bymtheg. Datblygodd masnach lewyrchus rhwng Porthdinllaen a De Cymru, Iwerddon, Mersi a Dyfrdwy. Byddai hefyd yn harbwr diogel i longau yn chwilio am loches. Mae'r diwydiant pysgota yn dal i fynd hyd heddiw gyda pobol yr ardal yn parhau i bysgota yma.

Heddiw, i lawr i'r chwith o Dŷ Coch mae Bae'r Bad Achub newydd y 'John D Spicer' yn ei gwt newydd sbon, bu seremoni agoriadol i agor y safle yn swyddogol ac i enwi'r gwch. Uwchben y gelltydd, yn ymyl y Clwb Golff mae Gwylwyr y Glannau. Heddiw mae'r pentref ar ei brysuraf rhwng Mawrth a diwedd Medi, mae tafarndai yn y pentref yn cynnig prydau ac mae amrywiaeth o ran llefydd i aros ynddynt. Mae Morfa mewn bro o harddwch naturiol eithriadol, mae Cwrs Golff Nefyn yn atyniad poblogaidd, y traeth, ar holl lwybrau difyr sy'n gwau o amgylch yr ardal.

Edern

Daw'r enw 'Edern' o 'Edeyrn'. Roedd Sant Edeyrn yn fab i Gwyrtheyrn- brenin y Brythoniaid a rhyfelwr o'r bumed ganrif, roedd ganddo ddau frawd- Elldeyrn a Sant Aerdeyrn. Mae'r enw Sant Edeyrn ar eglwys y plwyf heddiw, gall fod cell grefyddol yn yr ardal a dylanwad Sant Edeyrn arni, yn dyddio yn ôl i oes y seintiau. Mae'n debygol mai o gwmpas Eglwys Edern y tyfodd y pentref yn wreiddiol.

Ar ddechrau'r bedwaredd ganrif ar ddeg, roedd Edern yn drefgordd gaeth, ac esgob Bangor oedd yn gyfrifol amdani. Roedd 42 o denantiaid yn byw yn Edern amser hynny ac roeddent yn amaethu tua 60erw o dir yn yr ardal. Roedd nifer o faenorau yn nwylo'r Esgob yn ystod yn cyfnod hwn ac roedd Edern yn un o'r maenorau hynny. Roedd ganddo dŷ yn Edern, a 50erw o dir hefyd ac ar y tir hwn roedd melin ddwr ganoloesol er mwyn malu yd, ac yn yr un fan y safai'r felin yn y bedwaredd ganrif ar bymtheg, ar ochr Ogleddol Afon Geirch -yn ymyl y bont ar waelod Allt Goch, mae yn dŷ gwyliau erbyn heddiw. Ac i'r adeilad hwn sef i'r

'Felin' y byddai J. Glyn. Davies awdur Caneuon Fflat Huw Puw- yn dod am fis o wyliau yn ystod yr haf. Roedd ganddo feddwl y byd o'r plwyfi hyn a'r trigolion. Nepell o'r felin, mae eglwys y plwyf sef Eglwys Sant Edern. Codwyd yr adeilad presennol yn 1868 yn ymyl fferm Ty'n Llan. Mae gwasanaethau yn cael eu cynnal yno'n dal i fod. Yn ymyl yr eglwys mae'r ysgoldy a fu'n ysgol i blant y fro am ddegawdau. Roedd rheithordy 300metr i'r de-ddwyrain, lle saif Gwesty'r Goedlan heddiw. Yn ystod y cyfnod hwn roedd y pentref yn tyfu. Erbyn 1840 roedd dwsin o adeiladau ar hyd y ffordd o'r de i'r gorllewin, ac i fyny'r allt oddi wrth afon Geirch. Safai'r felin a soniwyd amdani ynghynt, ar yr ochr arall. I'r gorllewin oddi wrth y felin ar hyd y lôn roedd cymuned fach wedi codi o gwmpas y groesffordd, ac fel y 'groesfordd' yr adwaenid y fan hon, mae'r enw wedi troi yn 'gysffor' ers talwm, ar lafar gwlad. Yma y cododd y Methodistiaid Calфинаidd gapel yn 1842, ond fe gafodd ei helaethu yn 1877, caewyd ei drysau am y tro olaf yn 2022. Mae Tom Nefyn wedi ei gladdu ym mynwent y capel. O'r groesffoedd, mae un ffordd yn arwain tuag at y gogledd ar môr. Fel Nefyn a Morfa, mae'r môr wedi chwarae rhan bwysig ym mywydau trigolion Edern hefyd. Un o'r llongddrylliadau enwocaf (ac mae sawl un wedi bod ar greigiau'r arfordiroedd rhain) oedd trychineb y Cyprian. Agerlong oedd hi a hwyliai o Lerpwl i Genoa ym mis Hydref 1881. Roedd y môr yn berwi'r diwrnod hwnnw, a hyrddiwyd y llong ar greigiau Rhosgor. Roedd hyd yn oed yn rhy ryfygus i lansio Bad Achub Porthdinllaen. Ceisiodd y Capten Strachan a'r criw ddianc, ond boddwyd nifer o'r morwyr. Gwobrywyd dewrder ac ymdrech trigolion lleol wrth iddynt geisio achub criw y Cyprian, a chawsant sofran yn gydnabyddiaeth gan sgweiar Nanhoron ynghyd a thystysgrif. Mae carreg wedi ei gosod ym mynwent Edern er cof am yr 19 o forwyr a gollodd eu bywydau yn y drychineb. Mae'r ffordd gyferbyn a'r lôn sy'n mynd am y môr, yn arwain i'r de tuag at Gefnedern a Glanrhyd. Ar hyd y ffordd yma mae Ysgol Gynradd Edern hefyd, a godwyd yn 1950. Mae'r ffordd i'r gorllewin o'r pentref yn arwain tuag at Aberdaron, ac o ddilyn y lôn ddwyreiniol am ryw filltir, fe ddowch yn ol i Morfa Nefyn.

2. Y Cyngorwyr

Mae pymtheg Cyngorydd wedi eu hethol ar Gyngor Tref Nefyn ac fe etholir Cadeirydd ac Is-Gadeirydd yn y cyfarfod blynyddol.

Cyngorwyr Nefyn

Arfon Hughes

Gruffydd Williams – ac yn Gyngorydd Sir

Carys Roberts

Alaw Llewelyn Roberts

Lleucu Fflur Jones

Rhys Llewelyn

Dafydd Dobson

Cynghorwyr Morfa Nefyn

Catrin Heledd Roberts – Cadeirydd 2022-2023

Mared Llywelyn Williams – Is-gadeirydd 2022-2023

Gareth Jones – ac yn Gyngorydd Sir

Janice Evans

Rhian Angharad Sanson

Cynghorwyr Edern

Caren Jones

Griffith Williams

Gwynfor Ellis Jones

3. Staff

Un aelod o staff sydd gan y Cyngor Tref, sef Mrs Pat Humphreys, sy'n Glerc a Phrif Swyddog Ariannol. Mae'n gweithio rhan amser. Gellir cysylltu gyda'r Clerc drwy e-bost: clerccyngortrefnefyn@gmail.com.

4. Cyfarfodydd

Cynhelir cyfarfodydd y Cyngor ar yr ail nos Fawrth o bob mis ac eithrio mis Awst am saith o'r gloch. Cynhaliwyd cyfarfodydd o Ebrill i Medi drwy Zoom ac ers mis Hydref mae'r cyfarfodydd yn cael eu cynnal yn hybrid sef yn Siop Siarad, Stryd Fawr, Nefyn a drwy Zoom, mae'r cyfarfodydd hyn ar agor i'r cyhoedd. Cymraeg yw iaith weinyddol y Cyngor felly, cynhelir y cyfarfodydd yn y Gymraeg.

Cynhelir cyfarfod Blynyddol y Cyngor ym mis Mai pryd yr etholir Cadeirydd ac Is-gadeirydd am y flwyddyn ynghyd ac adolygu Dogfennau a Pholisiau'r Cyngor sydd yn cael eu arddangos ar wefan y Cyngor:

Rheolau Sefydlog, Rheolau Ariannol, Polisi Iaith, Polisi Cyfryngau Cymdeithasol, Polisi Pryderon a Chwynion, Rheolau Mynwentydd a'r Aseiad Risc.

Mae gan y Cyngor yr Is-bwyllgorau canlynol, a fydd yn cael eu hadolygu yn y cyfarfod blynyddol, sy'n cyfarfod yn achlysurol:

Ariannol, Llwybrau, Llyfrgell, Traethau, Rheolau, Clwb Ieuenctid, Mynwentydd, Byrddau Gwybodaeth, Hanesyddol a Gweithgareddau.

5. Safle We

Mae gwybodaeth am y Cyngor Tref gan gynnwys rhaglenni cyfarfodydd, cofnodion polisiâu a newyddion ar safle We'r Cyngor: www.nefyn.cymru

6. Aelodaeth Allanol

Mae'r Cyngor Tref yn elwa o fod yn aelod o Un Llais Cymru, sef y prif gorff ar gyfer cynghorau cymuned a thref Cymru ac hefyd yn elwa o fod yn perthyn i SLCC sef Cymdeithas Clercod Cynghorau Lleol. Mae'r Cyngor Tref yn ethol aelodau i gyrff allanol eraill, sef Bwrdd Llywodraethol Ysgol Nefyn, Morfa Nefyn ac Edern.

7. Atebolrwydd

Mae'r Cyngor Tref wedi mabwysiadu côd ymddygiad aelodau a chedwir cofrestr o fuddiannau ar gyfer pob aelod. Mae gofyn i'r cynghorwyr ddatgelu unrhyw fuddiannau sydd ganddynt am eitemau i'w trafod ar gychwyn bob cyfarfod a bydd y rhain yn cael ei nodi yn y cofnodion.

Mae cyfrifon y Cyngor Tref yn cael ei harchwilio gan archwilydd mewnol ac allanol yn flynyddol. Mae'r archwiliad mewnol yn cael ei gynnal gan Adran Archwilio Cyngor Gwynedd, a'r Archwiliad Allanol gan Swyddfa Archwilio Cymru.

8. Cyfrifoldebau'r Cyngor

Mae'r Cyngor yn gyfrifol am ddarparu amrywiaeth o wahanol wasanaethau o fewn yr ardal y mae'n ei gynrychioli ar ran y gymuned gyfan.

Dyma rai o gyfrifoldebau Cyngor Tref Nefyn:

- gosod Praesept sef y dreth sydd yn cael ei ddsbarthu i'r Cyngor Tref bob blwyddyn,
- cyflwyno sylwadau ar geisiadau cynllunio i Bwyllgor Cynllunio Cyngor Gwynedd,
- cynnal a chadw tiroedd ac eiddo'r Cyngor sef Mynwentydd Nefyn, Morfa Nefyn ac Edern, Côf Golofn Nefyn ac Edern, Llyfrgell Nefyn, Cae Chwarae Bryn Mynach â'r Ddôl Nefyn, y Bont Edern, â llwybrau cyhoeddus Nefyn, Morfa Nefyn ac Edern (derbynir ad-daliad am gyfran o gost eu cynnal gan Gyngor Gwynedd),
- cyfrannu at geisiadau am nawdd oddi wrth elusennau/grwpiau/mudiadau ar yr amod y derbynir mantolen ariannol gyfredol, yn unol â Rheoliadau Ariannol y Cyngor,
- hysbysu adrannau perthnasol Cyngor Gwynedd am gyflwr ffyrdd, pontydd, goleuadau stryd, meusydd parcio a hawliau tramwy,

9. Cyllid

Prif ffynhonnell incwm y Cyngor yw'r praesept a osodir yn flynyddol a'i gyflwyno i Gyngor Gwynedd ym mis Ionawr ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf a dyma'r unig ffynhonnell o incwm ardreth sydd ar gael i gynghorau cymuned a thref. Paratoir cyllideb ddrafft ar sail asesiad o sefyllfa ariannol y Cyngor drwy ystyried y costau tebygol yn yr hydref. Mae'r Cyngor yn cyfrannu £12,000 y flwyddyn at gynnal a chadw toiledau cyhoeddus y gymuned ac yn cyfrannu £5,000 y flwyddyn at draethau Nefyn a Morfa Nefyn.

Hawlia'r Cyngor ad-daliad treth ar werth a dalwyd yn ystod y flwyddyn.

MANTOLEN Incwm / Gwariant 2022-2023

Incwm

PRAESEPT   £ 79,500.00
Mynwentydd   £ 13,070.00

MANTOLEN
Yn y banc 31/03/2022

Arall	£ 19,685.96		
	£112,255.96	Cyfrif Cyfredol	£83,201.00
		LLai sieciau heb eu cyflwyno	£11,920.00
			£71,281.00
Gwariant		Cyfrif cadw	£ 0.00
Llwybrau	£ 16,328.10	Cyfrif BIG	£ 0.00
Mynwentydd	£ 23,339.14	Cyfrif Mynydd Bach	£ 0.00
Torrwr Beddi	£ 6,325.00		£71,281.00
Traethau a Thoiledau	£ 17,000.00		
Cyfraniad	£ 3,900.00	<u>Yn y banc 31/03/2023</u>	
Llyfrgell	£ 6,637.57		
Siop Siarad	£ 2,522.50	Cyfrif cyfredol	£69,346.82
Costau Staff	£ 15,495.82	LLai sieciau heb eu cyflwyno	£ 2,350.00
Arall	£ 19,407.30		£66,996.82
Treth ar Werth	£ 5,584.71		
	£116,540.14		
Incwm ar ôl gwariant	£-4,284.18	Lleihad mewn balans yn y banc	£4,284.18

P.E.Humphreys (Clerc)
01/04/2023

10. Gwaith y Cyngor

Dyma fanylion o'r gwaith mae Cyngor Tref Nefyn wedi ei gyflawni yn ystod y flwyddyn.

Mynwent Nefyn

Cyflawnwyd y gwaith o greu estyniad i mynwent Nefyn.

Rhodfa'r Môr Nefyn

Trefnwyd i ail wynebu Rhodfa'r Môr.

Rhandiroedd Nefyn

Mae'r rhandioedd wedi cael eu draenio ac mae'r tir wedi cael ei aredig ac mae'r afon wedi cael ei charthu.

Meinciau newydd i Nefyn

Mae dwy fainc wedi cael eu archebu ar gyfer y safle drost y ffordd i'r Gôf Golofn yn Nefyn ac fe fyddent yn cael eu gosod yn fuan.

Llyfrgell Nefyn

Mae ffenestr newydd wedi cael ei gosod yn y Llyfrgell ac mae trafodaethau ar y gweill i adnewyddu y tu mewn i'r Llyfrgell. Gwnaed asesiad ar y goeden y tu allan ac mae'r goeden wedi cael ei thocio yn unol â'r adroddiad.

Offer Chwarae yn Cae Chwarae Y Ddôl Nefyn

Wedi difrod tân ddechrau'r flwyddyn mae'r offer wedi cael ei adnewyddu drwy'r yswiriant.

Y Lôn Gam Nefyn

Gosodwyd bolardau newydd ar hyd maes parcio y Lôn Gam a gofynwyd i berchennog y tir sydd wrth ymyl y bolardau i docio'r Buddleia a oedd wedi tyfu'n wyllt yno.

Cae Coch a Terfynfa Morfa Nefyn

Gosodwyd meinciau newydd a potiau blodau yn Cae Coch a Terfynfa ac fe fydd y Cyngor Tref y sicrhau fod y wellt yn cael ei dorri'n rheolaidd ar y ddau safle. Cafodd y railings sydd ar ben y wal yn Cae Coch eu trwsio hefyd gan Cyngor Gwynedd.

Mynwent Morfa Nefyn

Mae trafodaethau wedi cychwyn ynglŷn â creu estyniad i mynwent Morfa Nefyn sydd yn brysur llenwi.

Mynwent Edern

Gan fod Capel Edern wedi cau mae Cyngor Tref Nefyn wedi madwysiadu'r fynwent ac mae gwaith cynnal a chadw'r fynwent bellach yn ran o gytundeb torri gwellt mynwentydd y Cyngor.

Clwb Ieuenctid

Mae Clwb Ieuenctid yn ail gychwyn yn Nefyn o fis Medi nesaf ymlaen o dan arweiniad Andrew Owen am gyfnod o tua 12 wythnos.

Hysbysfyrddau

Mae hysbysfyrddau wedi cael eu gosod yn y tri pentref, un yn Edern, dau yn Morfa Nefyn a tri yn Nefyn ac mae'r Cyngor yn y broses o drefnu y gwaith celf a fydd yn mynd ar yr hysbysfyrddau gyda hanes yr ardal ym mhob un.

Gweithdai Ardal Ni 2035

Mynychwyd gweithdai Ardal Ni 2035.

Sul y Cofio

Trefnwyd gwasanaethau Sul y Cofio ar y cŷd hefo'r Llang Brydeinig â'r Eglwys a gosodwyd torchau gan y Cyngor yn Nefyn, Morfa Nefyn ac Edern.

Coed Nadolig a'r Gwasanaeth Goleuo

Trefnwyd i osod coeden nadolig yn y tri pentref gyda busnesau lleol yn cyfrannu at y gost a cynhaliwyd gwasanaethau goleuo a oedd yn cyd-fynd ac ymweliad Sion Corn.

Blodau ar gyfer yr Eisteddfod

Mae Is-bwyllgor wedi ei ffurfio ar gyfer trefnu arddanghosfeydd blodau ar gyfer yr Eisteddfod ac mae'r gwaith yn parhau.

Rhoddion o'r Ariannin

Derbyniwyd rhoddion gan Faer Puerton Madryn ac mae'r Cyngor yn y broses o greu cwpwrdd i arddangos y rhoddion a fydd yn cael ei leoli yn Siop Siarad Nefyn.

Pat Humphreys

Clerc Cyngor Tref Nefyn

Ebrill 2023